

U

- ubés** *agg.* obeso (*f.* ubésa) (*pl.* idem).
ubiétiv *agg.* obiettivo (*f.* ubiétiva) (*pl.* idem).
ubiétùr *s.m.* obiettore (*f.* ubiétùra) (*pl.* idem).
übidient *agg.* obbediente (*pl.* idem).
übidii *v.* obbedire.
ubitòri *s.m.* obitorio (*pl.* idem).
ubligà *agg.* obbligato (*f.* ubligàda) (*pl.* idem).
ubligàa *v.* obbligare.
ubligatòri *agg.* obbligatorio (*f.* ubligatòria) (*pl.* idem).
ubligaziùn *s.f.* obbligazione (*pl.* idem).
ucarìna *s.f.* ocarina (*pl.* ucarìn).
ucasiùn *s.f.* occasione (*pl.* idem).
ucéan *s.m.* oceano (*pl.* idem).
ucidént *s.m.* occidente.
ucidéntal *agg.* occidentale (*pl.* ucidéntài).
uculìsta *s.m.* e *f.* oculista (*pl.* uculìst).
ucupà *agg.* occupato, affaccendato (*f.* ucupàda) (*pl.* idem).
ucupàa *v.* occupare.
ucupaziùn *s.f.* occupazione (*pl.* idem).
ucurént *agg.* occorrente (*pl.* idem).
ucuréntza *s.f.* occorrenza (*pl.* ucuréntz).
udiàa *v.* odiare.
üditòri *s.m.* uditorio, auditorio (*pl.* idem).
udiùs *agg.* odioso (*f.* udiùsa) (*pl.* idem).
üdiziùn *s.f.* audizione (*pl.* idem).
udùr *s.m.* odore (*pl.* idem).
uéi! *inter.* ehi!
uéila! (→ uéi!).
* **ufèla** *s.f.* ciambella (*pl.* ufèl).
* **ufelée** *s.m.* pasticcere (*pl.* idem) / *Ufelée, fa 'l to mistée* (Pasticcere fa il tuo mestiere). (*Equivalente all'antico sutor ne ultra crepidam*).
ufénd *v.* offendere.
ufénsiv *agg.* offensivo (*f.* ufénsiva) (*pl.* idem).
ufèrta *s.f.* offerta (*pl.* ufèrt).
ufés *agg.* offeso (*f.* ufésa) (*pl.* idem).
ufésa *s.f.* ingiuria (*pl.* ufés).
ufficiàl *agg.* ufficiale (*pl.* ufficiài).
uficina *s.f.* officina (*pl.* uficìn).
ufizi *s.m.* ufficio, ufficiatura (*pl.* idem).
ufrii *v.* offrire.
* **üga** *s.f.* uva (*pl.* üg).
Ugèbi *loc.* Oggebbio (VB).
ugèt *s.m.* oggetto (*pl.* idem).
* **üghèta** *s.f.* uva passita (*pl.* üghèt).
* **ugià** *s.m. pl.* occhiali.
* **ugiàda** *s.f.* occhiata, sguardo (*pl.* ugià).

* **ugiàia** *s.f.* occhiaia (*pl.* ugiài).

* **ugin** *s.m.* occhietto, occhiolino (*pl.* ugìt) / *Ugin bèl, so fradèl; urègina bèla, so surèla; gésina di frà, campàn da sunà* (Occhietto bello, suo fratello: orecchietta bella, sua sorella; chiesina dei frati, campane da suonare) (Antica filastrocca).

* **ugiö** *s.m.* occhiello (*pl.* idem).

ugnün *pron.* ognuno.

ul *art.* il, lo (*f.* la) (*pl.* i).

ulandés *agg.* olandese (*f.* ulandésa) (*pl.* idem).

uléà *agg.* oleato (*f.* uleàda) (*pl.* idem).

Ulég *loc.* Oleggio.

uléus *agg.* oleoso (*f.* uléusa) (*pl.* idem).

ulià *agg.* oliato (*f.* uliàda) (*pl.* idem).

uliàa *v.* oliare.

uliadùr *s.m.* oliatore (*pl.* idem).

ulimpiònich *agg.* olimpionico (*f.* ulimpiònica) (*pl.* idem).

uliv *s.m.* olivo (*pl.* idem).

uliva *s.f.* oliva (*pl.* uliv).

ültim *agg.* ultimo (*f.* ültima) (*pl.* idem).

ültimàa *v.* ultimare.

ültimamént *avv.* ultimamente.

ültra *prep.* oltre.

ultràg *s.m.* oltraggio (*pl.* idem).

ultragiàa *v.* oltraggiare.

ultragiùs *agg.* oltraggioso (*f.* ultragiùsa) (*pl.* idem).

ultrépasàa *v.* oltrepassare.

um *s.m.* uomo, marito (*pl.* ùman) *pron.* mi / *Ul mè um um dis da sta cìto* (Mio marito mi dice di tacere).

umàg *s.m.* omaggio (*pl.* idem).

umasciùn *s.m.* omaccione (*pl.* idem).

ùmbra *s.f.* ombra (*pl.* ùmbar).

umbrégià *agg.* ombreggiato (*f.* umbrégiàda) (*pl.* idem).

umbrèla *s.f.* ombrello (*pl.* umbrèl).

umbrèlàda *s.f.* ombrellata (*pl.* umbrèlà).

umbrèlàt *s.m.* venditore e/o riparatore di ombrelli (*pl.* idem).

umbrelìn *s.m.* ombrellino parasole / *Végn chi Ninèta sùta l'umbrelìn / végn chi Ninèta ta darò 'n basìn* (Vieni Ninetta sotto l'ombrellino, ti bacerò). (Antica canzonetta).

umbrelùn *s.m.* ombrellone (*pl.* idem).

umbria (→ umbra).

umbrùs *agg.* ombreggiato, permaloso (*f.* umbrùsa) (*pl.* idem).

Umègna *loc.* Omegna (VB).

umèt *s.m.* ometto, gruccia appendiabiti (*pl.* idem).

ümid *agg.* umido (*f.* ümida) (*pl.* idem) *s.m.* carne in umido.

ümiliaziùn *s.f.* umiliazione (*pl.* idem).

ümùr *s.m.* umore (*pl.* idem).

Ünc *loc.* Unchio (VB).

ùnda *s.f.* onda (*pl.* und).

undàda *s.f.* ondata (*pl.* undà).
undégiàa *v.* ondeggiare.
ündülà *agg.* ondulato (*f.* ündülàda) (*pl.* idem).
ündülaziùn *s.f.* ondulazione (*pl.* idem).
undùs *agg.* ondoso (*f.* undùsa) (*pl.* idem).
unèst *agg.* onesto (*f.* unèsta) (*pl.* idem).
unèstà *s.f.* onestà.
ùngia *s.f.* unghia (*pl.* ung).
ungiàda *s.f.* unghiata (*pl.* ungià).
Üngiasca *loc.* Ungiasca.
üniùn *s.f.* unione (*pl.* idem).
ünivèrs *s.m.* universo (*pl.* idem).
unùr *s.m.* onore (*pl.* idem).
unurà *agg.* onorato (*f.* unuràda) (*pl.* idem).
unuràa *v.* onorare.
unurànza *s.f.* onoranza (*pl.* unurànz).
unuréficénza *s.f.* onorificenza (*pl.* unuréficénz).
unurévul *agg.* onorevole (*pl.* unurévui).
unurìfich *agg.* onorifico (*f.* unurìfica) (*pl.* idem).
* ùnza *s.f.* oncia (*pl.* unz).
upàch *agg.* opaco (*f.* upàca) (*pl.* idem).
upèrà *agg.* operato (*f.* upèràda) (*pl.* idem).
upèràa *v.* operare.
upèràri *s.m.* operaio (*f.* upèràra) (*pl.* idem).
upèraziùn *s.f.* operazione, intervento chirurgico (*pl.* idem).
upèrèta *s.f.* operetta (*pl.* upèrèt).
upiniùn *s.f.* opinione (*pl.* idem).
upòst *agg.* opposto (*f.* upòsta) (*pl.* idem).
uprim *v.* opprimere.
uprimént *agg.* opprimente (*pl.* idem).
upurtùn *agg.* opportuno (*f.* upurtùna) (*pl.* idem).
upusiziùn *s.f.* opposizione (*pl.* idem).
ùra *s.f.* ora (*pl.* ur) / *E pö nèm a San Vitur / a vighèe quànc in i ur* (E poi andiamo in piazza San Vittore per leggere l'ora su un orologio del campanile). (Da un'antica filastrocca).
uràcul *s.m.* oracolo (*pl.* uràcui).
uràl *agg.* orale (*pl.* urài).
uràri *agg.* e *s.m.* orario (*pl.* idem).
Uràs *loc.* Orasso (VB).
uratòri *s.m.* oratorio (*pl.* idem).
uratùr *s.m.* oratore (*pl.* idem).
uraziùn *s.f.* preghiera (*pl.* idem).
ùrca! *inter.* pòrca!
urchèstra *s.f.* orchestra (*pl.* urchèstar).
ùrda *s.f.* orda (*pl.* urd).
ùrdin *s.m.* ordine (*pl.* idem).
urdinà *agg.* ordinato (*f.* urdinàda) (*pl.* idem).
urdinàa *v.* ordinare.

urdinàri *agg.* ordinario (*f.* urdinària) (*pl.* idem).
urdinaziùn *s.f.* ordinazione (*pl.* idem).
urditùra *s.f.* ordito (*pl.* urditür).
uréficerìa *s.f.* oreficeria (*pl.* uréficerii).
urègia *s.f.* orecchio, udito (*pl.* urèc).
urègiàa *v.* origliare.
urègìn (→ buculèta).
urègiùn *s.m.pl.* parotite.
* urévas *s.m.* orefice (*pl.* idem).
urfanèl *agg.* orfano (*f.* urfanèla) (*pl.m.* urfanèi) (*pl.f.* urfanèl).
organìn *s.m.* organetto (*pl.* organit).
organista *s.m. e f.* organista (*pl.* idem).
organizà *agg.* organizzato (*f.* organizàda) (*pl.* idem).
organizàa *v.* organizzare.
organizaziùn *s.f.* organizzazione (*pl.* idem).
ürgént *agg.* urgente (*pl.* idem).
urgòi *s.m.* orgoglio.
urgugliùs *agg.* orgoglioso (*f.* urgugliùsa) (*pl.* idem).
urìbil *agg.* orribile (*pl.* idem).
uriént *s.m.* oriente.
uriéntal *agg.* orientale (*f.* uriéntàla) (*pl.* uriéntài).
uriéntàs *v.* orientarsi.
urìgin *s.f.* origine (*pl.* idem).
uriginàa *v.* originare.
uriginàl *agg.* originale (*pl.* uriginài).
uriginàri *agg.* originario (*f.* uriginària) (*pl.* idem).
* urinàri *s.m.* orinale (*pl.* idem).
* uriùn *s.m.* mirtillo (*pl.* idem).
urizùnt *s.m.* orizzonte (*pl.* idem).
urizuntàl *agg.* orizzontale (*pl.* idem).
* urlà *agg.* orlato (*f.* urlàda) (*pl.* idem).
* urlàa *v.* orlare / *Urlare* è vusàa.
* urladüra *s.f.* orlo (*pl.* urladür).
* urlòc *s.m.* orologio (*pl.* idem).
* urlòg (→ urlòc).
* urlugiàt *s.m.* orologiaio (*pl.* idem).
ùrma *s.f.* orma (*pl.* urm).
urmài *avv.* oramai.
urnà *agg.* ornato (*f.* urnàda) (*pl.* idem).
urnàa *v.* ornare.
urnamént *s.m.* ornamento (*pl.* idem).
urnaméntal *agg.* ornamentale (*pl.* urnaméntài).
Ornavàs *loc.* Ornavasso (VB).
uropéo *agg.* europeo (*f.* uropèa) (*pl.* uropèi).
urs *s.m.* orso (*f.* ùrsa) (*pl.* idem).
urtàg *s.m.* ortaggio (*pl.* idem).
Urténsia *pers.* Ortensia.
urtìga *s.f.* ortica (*pl.* urtìgh).

urtigàda *s.f.* puntura di ortica (*pl.* urtigà).
urtugrafia *s.f.* ortografia (*pl.* urtugrafi).
urùr *s.m.* orrore (*pl.* idem).
urtulàn *s.m.* ortolano (*f.* urtulàna) (*pl.* idem).
urtupédich *agg.* ortopedico (*pl.* idem).
urzàda *s.f.* orzata (*pl.* urzà).
* urzö *s.m.* orzaiolo (*pl.* idem).
* us *pron.* si / *Us fèrma trop* (Si ferma troppo).
* üs *s.m.* uscio, uso / *Picàa l'üs* (Bussare).
üsà *agg.* usato (*f.* üsàda) (*pl.* idem).
* usàa *v.* osare.
üsàa *v.* usare.
üsànza *s.f.* usanza (*pl.* üsànz)
usàri *s.m.* ossario (*pl.* idem).
usadüra *s.f.* ossatura, scheletro (*pl.* usadür).
üsciér *s.m.* usciere (*pl.* idem).
uscilàa *v.* oscillare.
uscilaziùn *s.f.* oscillazione (*pl.* idem).
Üsebi *pers.* Eusebio.
üsél *s.m.* uccello, abbaino, pene (*pl.* üséi) / *Ha scritto Enzo Biagi: "Il dialogo è inevitabilmente difficile tra settentrionali e meridionali; i primi denominano «uccello» l'organo maschile mentre i secondi lo chiamano «pesce»".*
üséléra *s.f.* uccelliera (*pl.* üsélé).
usèqui *s.m.* ossequio (*pl.* idem).
usèquiàa *v.* ossequiare.
usèrvàa *v.* osservare.
usèrvànt *agg.* osservante (*pl.* idem).
usèrvànza *s.f.* osservanza (*pl.* usèrvanz).
usèrvadür *agg.* osservatore (*f.* usèrvadùra) (*pl.* idem).
usèrvatòri *s.m.* osservatorio (*pl.* idem).
usèrvaziùn *s.f.* osservazione (*pl.* idem).
usès *agg.* ossesso (*f.* usèsa) (*pl.* idem).
usèsiùn *s.f.* ossessione (*pl.* idem).
usèsiunàa *v.* ossessionare.
usidàa *v.* ossidare.
usigénà *agg.* ossigenato (*f.* usigénàda) (*pl.* idem) / *L' infermèra la ma disinfetà ul tai cun l'acqua usigénàda* (L' infermiera mi ha disinfettato la ferita con l'acqua ossigenata).
usigéno *s.m.* ossigeno.
üsmaa *v.* annusare, fiutare.
uspédà *s.m.* ospedale (*pl.* idem).
uspitalità *s.f.* ospitalità.
uspizi *s.m.* ospizio (*pl.* idem).
ustàcul *s.m.* ostacolo (*pl.* ustàcui).
ustaculàa *v.* ostacolare.
ustàg *s.m.* ostaggio (*pl.* idem).
ustégiàa *v.* osteggiare.
ustéria *s.f.* osteria (*pl.* ustéri).

ustìl *agg.* ostile (*pl.* idem).
ustilità *s.f.* ostilità (*pl.* idem).
ustinà *agg.* ostinato (*f.* ustinàda) (*pl.* idem).
ustinaziùn *s.f.* ostinazione (*pl.* idem).
üsüàl *agg.* usuale (*pl.* idem).
usulàn *agg.* ossolano (*pl.* idem).
utagunàl *agg.* ottagonale (*pl.* utagunài).
utavìn *s.m.* ottavino (*pl.* utavìt).
utégnii *v.* ottenere.
utèl *s.m.* hotel (*pl.* idem).
ütént *s.m.* e *f.* utente (*pl.* idem).
uténticàa *v.* autenticare.
uténtich *agg.* autentico (*f.* uténtica) (*pl.* idem).
ütìl *agg.* utile (*pl.* ütii).
utimìsmo *s.m.* ottimismo (*pl.* utimìsmi).
utimìsta *agg.* ottimista (*pl.* utimìst).
utite *s.f.* otite.
utobùt *s.f.* autocisterna (*pl.* idem).
utolètìga *s.f.* autoambulanza (*pl.* utolètìgh).
* utopìsta *s.f.* autopista (*pl.* utopìst).
utùbar *s.m.* ottobre.
utumàna *s.f.* ottomana (*pl.* utumàn).
utumàtich *agg.* automatico *s.m.* bottone «automatico» (*f.* utumàtica) (*pl.* idem).
utumòbil *s.f.* automobile (*pl.* utumòbii).
ütün *s.m.* autunno (*pl.* idem).
ütünàl *agg.* autunnale (*pl.* ütünài).
utunumia *s.f.* autonomia (*pl.* utonumii).
uturévul *agg.* autorevole (*pl.* idem).
uturitàri *agg.* autoritario (*f.* uturitària) (*pl.* idem).
uturizàa *v.* autorizzare.
uvàl *agg.* ovale (*pl.* uvài).
uviamént *avv.* ovviamente.
uvìl *s.m.* ovile (*pl.* uvii).
uziùs *agg.* ozioso (*f.* uziùsa) (*pl.* idem).